

УДК 657.425.003.3

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V40(2023)-07

Трусова Н. В., доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, м. Запоріжжя, Україна

ORCID: 0000-0001-9773-4534

e-mail: trusova_natalya5@ukr.net

Сакун А. Ж., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, обліку та фінансів, Херсонський державний аграрно-економічний університет, м. Херсон, Україна

ORCID: 0000-0002-0910-4055

e-mail: agorg@ukr.net

Імплементация амортизаційної політики в формоутворюючій компоненті інвестиційної безпеки підприємств

Анотація. У статті розглянуто особливості імплементации амортизаційної політики в формоутворюючій компоненті інвестиційної безпеки підприємств. Представлено синергетичну імплікацію амортизаційної політики та інвестиційної безпеки підприємства. Сформовано методичний базис формоутворюючої компоненти інвестиційної безпеки підприємств, що забезпечує накопичувальну функцію амортизаційних відрахувань та дозволяє в оптимальний спосіб розподілити потоки витрат грошових ресурсів, за акумульованою вартістю похідних активів, в капітальні інвестиції (за мінусом ліквідаційної вартості активів), протягом всього терміну їх експлуатації, враховуючи інвестиції на інноваційні технології. Доведено, що акумульована вартість амортизаційних відрахувань у вартісній похідній активів впливає лише на рівень прибутковості підприємства та є операційним важелем інвестиційної безпеки підприємств при зменшенні податкового тиску. Цей напрям реалізується при застосуванні методу прискореної амортизації (прискорене списання активів). Удосконалено методіку оцінки акумульованого обсягу амортизаційних відрахувань у вартісній величині похідній активів підприємства та запропоновано показник «амортизаційна місткість». Застосовано функціональну модель дегресивного методу розрахунку амортизаційних відрахувань, яка забезпечує розрахунок амортизаційного процесу за величиною прибутку, що залежний від обсягу виготовленої і реалізованої продукції. Модель дозволяє визначити витратний інвестиційний потік в операційній діяльності, потенційно наблизений до визначеного, згідно задекларованої на підприємстві амортизаційної політики. При цьому, накопичувальна функція інвестиційного фонду формує сукупну величину інвестиційної безпеки суб'єкта в циклічних періодах відтворення активів та коливаннях величини сформованого маргінального прибутку.

Ключові слова: амортизація; амортизаційна політика; амортизаційні відрахування; капітальні інвестиції; інновації; активи.

Natalia Trusova, Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Finance, Accounting and Taxation, Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University, Zaporizhzhia, Ukraine

Alina Sakun, PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Accounting and Finance, Kherson State agrarian and economics, Kherson, Ukraine

Implementation of the depreciation policy in the formative component of the investment security of enterprises

Abstract. Introduction. The article examines the peculiarities of the implementation of the depreciation policy in the formative component of the investment security of enterprises. The synergistic implication of depreciation policy and investment security of the enterprise is presented.

Results. The methodical basis of the formative component of investment security of enterprises has been formed, which ensures the accumulative function of depreciation deductions and allows for the optimal distribution of cash flows, based on the accumulated value of derivative assets, in capital investments (minus the liquidation value of assets), during the entire period of their operation, taking into account investments in innovative technologies. It is proved that the accumulated value of depreciation deductions in the value derivative of assets affects only the level of profitability of the enterprise and is an operational lever of investment security of enterprises while reducing the tax pressure. This direction is realized by applying the method of accelerated depreciation (accelerated write-off of assets). The method of estimating the accumulated amount of depreciation deductions in the value of the derivative of the company's assets has been improved and the indicator "depreciation capacity" has been proposed.

Conclusions. The functional model of the degressive method of depreciation calculation is used, which ensures the calculation of the amortization process by the amount of profit, which depends on the volume of manufactured and sold products.

¹Стаття надійшла до редакції: 24.08.2023

Received: 24 August 2023

The model makes it possible to determine the expendable investment flow in operational activities, potentially close to the determined ones, according to the depreciation policy declared at the enterprise. At the same time, the accumulative function of the investment fund forms the aggregate value of the subject's investment security in cyclical periods of asset reproduction and fluctuations in the value of the generated marginal profit.

Keywords: tourist business; regional social and economic destination; tourist product; tourist flows; tourist potential.

JEL Classification: G28; H22; H24; H25.

Постановка проблеми. Невідповідність функціонування підприємств України сучасному стану інвестиційного розвитку держави не дозволяє вітчизняній продукції бути конкуренто-спроможною. Інвестування основного капіталу, гнучка система взаємодії держави і суб'єктів господарювання, прозорі програми підтримки амортизаційної політики дали змогу знизити рівень зносу активів до 38% у Канаді та 26% в Японії. За показниками Світового банку рівень інвестиційної безпеки розвитку в цих країнах складає близько 44%. Ключовим елементом зростання інвестиційної активності підприємств стало запровадження амортизаційної політики, спрямованої на своєчасне формування власного інвестиційного ресурсу за рахунок амортизаційних відрахувань. Комплексна політика в цих країнах зумовила збільшення частки амортизації у валових інвестиціях в середньому з 43% до 54,5%.

Українські підприємства мають суттєво нижчий рівень технологічного озброєння, а відтак потребують прискореного відновлення основного капіталу, оскільки середній ступінь зносу активів становить близько 60%. Одночасно сума капітальних інвестицій складає трохи більше 5% від вартісної похідної акти-вів. Частка капіталовкладень досягає 15% у загальній сумі інвестицій. Незважаючи на необхідність оновлення активів, у структурі витрат підприємств частка амортизації не перевищує 4%, рівень інвестиційної безпеки в Україні становить 20% тоді як за даними Світового банку, в країнах Європи він дорівнює 40%. В таких умовах підприємства мають бути орієнтовані на формування власної інвестиційної безпеки, основною формують компонентою якої є амортизаційні відрахування.

Економічна безпека як модифікована система попередження причин, нівелює наслідки ризиків та загроз функціонування у виробничо-економічній, фінансовій, інноваційній, екологічній, зовнішньоекономічній, інформаційній, організаційно-управлінській площинах, уможливує продукування альтернативного інвестування ресурсного потоку, через зростання амортизаційних відрахувань, за рахунок збільшення норми амортизації на активи та підвищення конкуренто-спроможності продукції на ринку. Проте вирішення цих важливих для галузей економіки завдань потребує реальних гарантій її стабільного функціонування у довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням теоретично-практичних аспектів формування амортизаційної політики в державному рівні займалися такі вчені, як: Р. Айснер [4], Б. Фраумені [5], Ч. Гултен, Ф. Вукоф [6], Д. Йоргенсон [7], Д. Трачова [16]. З позицій інституційної теорії інформаційного суспільства та питаннями безпечного використання активів

займалися М. Бондар, В. Бабич [1], М. Чумаченко [2], П. Хомин, І. Пиріг [9], Н. Левченко, І. Воробйова [10], О. Лищенко, В. Півненко [11], Н. Швець [13], Е. Суррлі [14], А. Сисоєв [15]. Це засвідчує про розбудову нової парадигми амортизаційної політики на теренах інвестиційного простору та його безпеки.

Формулювання цілей дослідження. Метою дослідження є обґрунтування декларативних особливостей амортизаційної політики в формують компоненті інвестиційної безпеки підприємств, що забезпечує накопичувальну функцію амортизаційних відрахувань.

Основні результати дослідження. Функціональна система потоку амортизаційних відрахувань, як імператив інвестиційної безпеки, створює «коридор» вільного доступу до додаткових інвестиційних ресурсів та реагує на будь-які зміни в тривалому накопичувальному періоді [15]. При формуванні стійкої поступальної траєкторії руху вартісної похідної активів в амортизаційному фонді, зберігається умова синхронного та ритмічного відновлення основного капіталу за рахунок переструктурування випадкових факторів впливу, що збільшують стан рівноваги інвестиційних процесів та посилюють дію параметрів системи для подальшого формування імперативів нового порядку [3].

При цьому, роль амортизаційної політики у питанні об'єктивного відображення її як парадигми інвестиційної безпеки підприємств визначається критеріями накопичувального характеру, що зумовлені дією регуляторів рівноваги податкового мультиплікатора та ритмічного руху потоків амортизаційних відрахувань, що декларують інвестиційні особливості амортизаційного фонду. На засадах державного протекціонізму це дозволяє отримати позитивні результати [12]. Необхідність таких заходів пов'язана із швидкими темпами інфляції, за яких накопичення й акумулювання грошових коштів лише за рахунок невеликого обсягу основного капіталу не можливе і носить ризикований характер. Тобто збільшення величини вартісної похідної активів основного капіталу в окремій галузі функціонування підприємств призводить до зростання потреби у додатковому акумулюванні амортизаційних відрахувань.

В контексті даного напрямку імплікація амортизаційної політики, яка дозволяє систематизувати потокову та накопичувальну функцію такої важливої формують компоненті інвестиційної безпеки підприємств, як амортизаційні відрахування, – дозволяє в оптимальний спосіб розподілити по-токи витрат грошових ресурсів за акумульованою вартістю похідних активів в капітальні інвестиції (за мінусом ліквідаційної вартості активів) протягом всього терміну їх експлуатації, враховуючи інвестиції на інноваційні технології (рис. 1).

Синергетична імплікація амортизаційної політики та інвестиційної безпеки підприємства	
Мета	імплементация амортизаційної політики в формуючій компоненті інвестиційної безпеки підприємств, що забезпечує накопичувальну функцію амортизаційних відрахувань
Суб'єкт	Державні інститути. Суб'єкти бізнесу
Об'єкт	Амортизаційна політика підприємств. Регуляторна і інноваційно-інвестиційна політика щодо амортизації
Завдання	Формування амортизаційної політики підприємств за формуючій компоненті інвестиційної безпеки у всіх галузях економіки Забезпечення синергії декларативних особливостей амортизаційної політики в формуючій компоненті інвестиційної безпеки підприємств Використання ефективних методів нарахування амортизації Формування власних ресурсів для інноваційного оновлення активів Акумуляування вартісної похідної активів в потоці амортизаційних відрахувань Формування єдиного способу розподілу потоків витрат грошових ресурсів за акумуляуванням вартісної похідної активів в капітальних інвестиціях (за мінусом ліквідаційної вартості активів) враховуючи інвестиції на інноваційні технології
Методологія забезпечення інвестиційної безпеки	Застосування методики: - формування амортизаційного фонду; - нарахування амортизації; - оцінки ефективності акумуляування амортизаційних відрахувань в вартісній похідній активів; - оцінка ефективності використання інновацій в основному капіталі.
Очікувані результати	Індикатори: зменшення зносу активів з 83% до 35%; зростання рівня капітальних інвестицій з 12.23 до 26.91 млрд. євро; підвищення рівня інвестиційної безпеки з 18% до 24%, прискорення впровадження інноваційних технологій в основних капітал з 20% до 44%.

Рисунок 1 - Імплементация амортизаційної політики в формуючій компоненті інвестиційної безпеки підприємств

Джерело: розроблено авторами

Амортизаційна політика в формуючій компоненті інвестиційної безпеки підприємств реалізується через імплементацию методики формування амортизаційного фонду, нарахування амортизації, оцінки ефективності акумуляування амортизаційних відрахувань в вартісній похідній активів та оцінки ефективності використання інновацій в основному капіталі підприємства.

Зазначимо, що акумуляована вартість амортизаційних відрахувань в вартісній похідній активів впливає винятково на рівень прибутковості підприємства та є операційним важелем інвестиційної безпеки підприємств при зменшенні податкового тиску. Цей напрям реалізується при застосуванні методу прискореної амортизації (прискорене списання активів). Водночас, при дослідженні амортизаційного процесу необхідно звертати увагу на такі елементи: пришвидшене списання вартості основних засобів; зменшення прибутку, а відповідно податкового тиску; зростання сум нарахованих амортизаційних відрахувань. Ці формуючі компоненти інвестиційної безпеки є важливими факторами амортизаційної політики, синергетична імплікація якої формується на конкретному

підприємстві, враховуючи зовнішні чинники (загальний стан економіки, рівень інфляції, стан попиту і пропозиції тощо). Тому без комплексного аналізу неможливо отримати узагальнюючу картину стану амортизаційного процесу та його впливу на рівень інвестиційної безпеки суб'єктів економіки.

Наявність альтернативних методів нарахування амортизації, дозволених державою, дає підприємствам право вибору альтернатив імплікації амортизаційної політики в формуючій компоненті інвестиційної безпеки [2; 6]. Вважаємо, що застосування функціональної моделі дегресивного методу розрахунку амортизаційних відрахувань, забезпечує розрахунок амортизаційного процесу за величиною прибутку, що залежний від обсягу виготовленої і реалізованої продукції. Модель дозволяє визначити витратний інвестиційний потік в операційній діяльності, потенційно наближений до визначеного, згідно задекларованої на підприємстві амортизаційної політики. При цьому, накопичувальна функція інвестиційного фонду формує сукупну величину інвестиційної безпеки суб'єкта в циклічних періодах відтворення активів та коливаннях величини сформованого маргінального прибутку.

Модель розрахунку амортизаційних відрахувань за дегресивним методом представлено на рис. 2, з якого видно, що маргінальний прибуток P_{mar0} (сума амортизаційних відрахувань (Dd) і прибутку (P)) змінюється від початкового значення прибутку P_0 рівномірно і пропорційно до термінів експлуатації. Якщо амортизаційні відрахування розраховувати за такою схемою, то величина прибутку для інерційної економічної системи, у якій випуск продукції постійний, буде сталою величиною [2; 8].

Базові показники цього методу можна визначити за формулами 1-2:

початкове (граничне) значення амортизаційних відрахувань [2; 8]:

$$Dd_0 = \sqrt{\frac{2 \cdot Fa_0 \cdot P_{mar0}}{P_c}}, \quad (1)$$

амортизаційний період за дегресивним методом [2; 8]:

$$Dd_{deg} = \sqrt{\frac{2 \cdot Fa_0 \cdot P_c}{P_{mar0}}}, \quad (2)$$

де, Fa_0 – первісна вартість похідних активів;
 P_{mar0} – річна величина граничного (початкового) маргінального прибутку; P_c – розрахунковий період експлуатації.

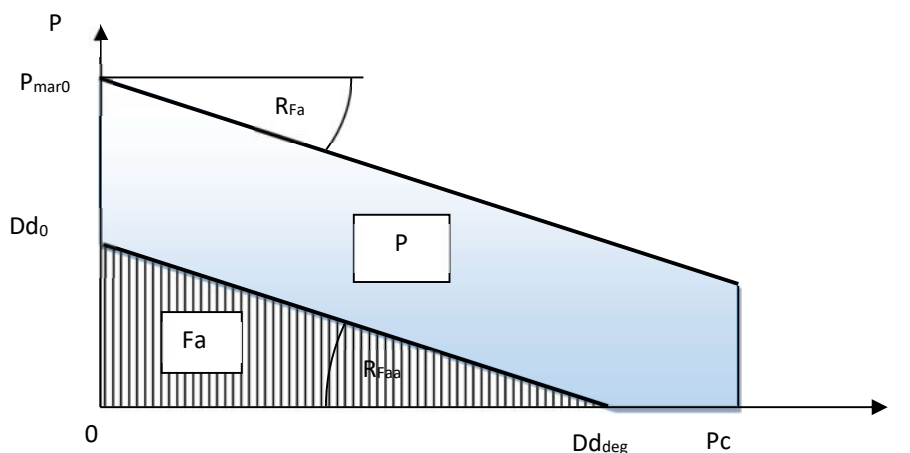

Рисунок 2 - Функціональна модель дегресивного методу оцінки амортизаційних відрахувань

Примітка: P_{mar0} і Dd_0 – початкова (гранична) величина маргінального прибутку і амортизаційних відрахувань; P_c і Dd_{deg} – розрахунковий амортизаційний період і амортизаційний період за дегресивним методом розрахунку; R_a – амортизаційна рентабельність.

Джерело: розроблено авторами

Застосування такого методу розрахунку амортизаційних відрахувань усуває вплив другорядних чинників на величину маргінального прибутку в періоді інерції операційної діяльності підприємства та визначає величину капітальних інвестицій на відновлення похідної величини активів. Тобто, коли похідна величини активів а яких нараховуються амортизація є сталою величиною то і прибуток може мати сталу величину майже до завершення розрахункового періоду. Це єдина методика, яка дає змогу отримувати результативність формують компоненту інвестиційної безпеки підприємства.

Спеціальні методи амортизаційної політики мають бути використані в періоді небезпечних загрозливих явищ для підприємства, тобто має бути сформована спеціальна система антикризових заходів інвестиційної діяльності суб'єкта щодо зменшення тиску зовнішніх чинників: значного спаду попиту на продукцію; зменшення вартості похідної величини

активів на ринку (як наслідок зменшення суми основного капіталу); можливого розвитку інфляційних і інших негативних процесів. Відповідно, тільки тоді має сенс застосовувати два методи розрахунку амортизаційних відрахувань (рівномірний і сповільнений), коли спостерігається спад інвестиційної безпеки і економіка країни починає розвиватися при щорічному збільшенні обсягу продукції. Застосування прискореної амортизації для визначення межі інвестиційної безпеки підприємства за вартісною величиною похідних активів є теоретично можливим, але з практичних міркувань може погіршити фінансовий стан суб'єкта у довготерміновому періоді.

Формують індикатори інвестиційної безпеки в синергетичному зв'язку із амортизаційною компонентою (амортизаційних відрахувань) враховують додаткову складову компонент, які визначають ймовірність настання стану нестійкої рівноваги (біфуркації амортизаційного процесу), а

само: рівень фінансової безпеки; рівень інноваційної безпеки; рівень ринкової безпеки; рівень інформаційної безпеки.

За сукупністю системних індикаторів визначається загальний інтегральний рівень інвестиційної безпеки підприємства, враховуючи біфуркацію (ризик настання стану нестійкої рівноваги) за формулою 3 [2]:

$$B = B_1 \times r_1 + B_2 \times r_2 + B_3 \times r_3 + \dots + B_7 \times r_7 \quad (3)$$

Якщо значення інтегрального індикатора є вищим за 1,7, то це свідчить про високий рівень інвестиційної безпеки, в межах 1,4-1,7 – середній рівень, є нижчим за 1,3 – низький.

Висновки. Таким чином, імплементації амортизаційної політики в формоутворюючій компоненті інвестиційної безпеки підприємств за траєкторією витратного потоку амортизаційних відрахувань сприяє збалансуванню похідної величини активів, що видозмінюється в амортизаційному процесі з уповільнення податкового тиску на маргінальний прибуток. Фінансова, ринкова, інноваційна, інформаційна формоутворюючі компоненти інвестиційної безпеки підприємства дозволяють управляти амортизаційним процесом, як системою, що забезпечує стан імплікації або біфуркації амортизаційних відрахувань із нестійкою рівновагою похідної вартісної величини активів підприємства.

При формуванні стабільного рівня інвестиційної безпеки підприємств із встановленим часовим лагом, визначається стратегія її забезпечення в межах галузей економіки, уможливлючи таким чином будову динамічної рівноваги між накопиченим амортизаційним фондом та розподіленими інвестиційними ресурсами, поміж елементами

основного капіталу. Тобто, ідентифікується зміна потенціалу необоротних активів для досягнення стану рівноваги інвестиційної безпеки підприємства, за якої імплікація задекларованої амортизаційної політики що-річно не змінюється навіть за умови впливу чинників внутрішнього та зовнішнього середовища. При цьому, залежність рівня інвестиційної безпеки підприємства від часової детермінанти амортизаційних відрахувань може мати три можливих сценарії: рівень зниження, рівень незмінного стану та рівень зростає (підвищення) стану рівноваги. Відповідно, зміна рівня інвестиційної безпеки підприємства може відбуватись поступово, враховуючи структурні зміни компонент за умови найкращого сценарію розвитку підприємства.

Декларативний характер нарахування амортизації до сучасного часу не розглядалась в межах прямого призначення, тобто як формоутворююча компонента інвестиційної безпеки розвитку підприємств з метою своєчасного оновлення основного капіталу господарюючих суб'єктів. Строковість використання активів, що експлуатуються у тривалому періоді, повинна коригувати та змінювати мультиплікативний ефект податкового навантаження на прибуток підприємства, а також враховувати вартісну похідну активів, які мають щорічно пере-оцінюватись. При цьому коригування суми активів основного капіталу, що збільшує (зменшує) амортизаційні надходження до підприємств призводить до коригування стану інвестиційної безпеки останнього. Тобто, економічна доцільність таких дій, може спричинити, як негативні, так і позитивні наслідки інвестиційних можливостей підприємств при суттєвих загрозах зміни обсягу основного капіталу.

Література:

1. Бондар М.І., Бабіч В.В. Амортизація необоротних активів: облік та оподаткування. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2016. № 1 (55). С. 33-34.
2. Чумаченко М. Амортизаційні відрахування – значне джерело фінансування інвестицій підприємства. *Облік і аудит*. 2004. № 8. С. 6-8.
3. Наслідки зміни вартісного критерію основних засобів (2021). URL: <https://uteka.ua/publication/commerce-12-podatkovij-kodeks-komentari-ta432-rozjasnennya-38-naslidki-zmini-vartisnogo-kriteriyu-osnovnex-zasobiv-iz010915r>.
4. Eisner, R. (1952). Depreciation Allowances, Replacement Requirements and Growth. *American Economic Review*. 1952. № 32. P. 31.
5. Fraumeni, B. (1997). The Measurement of Depreciation in the U.S. National Income and Product Accounts. *Survey of Current Business*. 1997. № 7. С. 7-23.
6. Hulten Ch.R., Wykoff F.C. (1981). The Estimation of Economic Depreciation Using Vintage Asset Prices: An Application of the Box-Cox Power Transformation. *Journal of Econometrics*, April. 1981. № 81. P. 367-396. URL: [http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/03044076\(81\)90101-9](http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/03044076(81)90101-9).
7. Jorgenson D.W. The Economic Theory of Replacement and Depreciation. *Econometrics and Economic Theory*. London: Palgrave Macmillan. 1974. 288 p. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-349-01936-6_10.
8. Кіхель В.Р. Математичні методи приймають рішення в ефективній освіті. Київ: ІЕУГП. 1999. 251 с.
9. Хомин П. Я., Пиріг І. М. Амортизація: економічний зміст і способи відображення. *Фінанси України*. 2007. № 6. С. 22-30.
10. Левченко Н.М., Воробйова І.О. (2014). Амортизаційна політика як складова стратегії підприємства. *Інноваційна економіка*. 2014. № 4. С. 102-107.
11. Лищенко О.Г., Півненко В.В. Оптимізація амортизаційної політики підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2015. № 4. С. 70-75.
12. Педченко Н. С., Лугівська Л. А. Амортизаційна політика підприємства в умовах реформування податкової системи. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2014. № 6 (68). С. 74-84.
13. Швець Н. В. (2016). Амортизаційна політика підприємства: проблемні питання. *Вісник СХНУ імені Володимира Даля*. 2016. № 6. С. 199-202.
14. Surriley E. (1971). An Optimum Switching from Double-Declining Balance to Sum of the Year Digits Depreciation. *Accounting Review*.

1971. № 46 (1971). P. 574-582.
15. Сисоев А.В. (2006). Амортизаційна політика як фактор інвестиційного розвитку економіки. Проблеми прогнозування. 2006. № 1. С. 61-70.
16. Trachova D. (2016). Role of state protectionism in depreciation policy formation. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2016. № 3(5). P. 351-356.
17. Vittih V.A. Multiagent interaction models for building networks of needs and opportunities in open systems. *Automation and telemechanics*. 2003. № 1. С. 177-185.

References:

1. Bondar, M.I., & Babich, V.V. (2016). Depreciation of non-current assets: accounting and taxation. *Bulletin of Zhytomyr State Technological University. Series: Economic Sciences*, 1 (55), 33-34 [in Ukraine].
2. Chumachenko, M. (2004). Depreciation deductions – a significant source of financing investments of the enterprise. *Accounting and Auditing*, 8, 6-8 [in Ukraine].
3. Consequences of the change in the cost criterion of fixed assets (2021). Retrieved from <https://uteka.ua/publication/commerce-12-podatkovij-kodeks-komentari-ta432-rozysnennya-38-naslidki-zmini-vartisnogo-kriteriyu-osnovnex-zasobiv-iz010915r> [in Ukraine].
4. Eisner, R. (1952). Depreciation Allowances, Replacement Requirements and Growth. *American Economic Review*, 32, 31 [in English].
5. Fraumeni, B. (1997). The Measurement of Depreciation in the U.S. National Income and Product Accounts. *Survey of Current Business*, 7, 7-23. [in English].
6. Hulten, Ch.R. & Wykoff, F.C. (1981). The Estimation of Economic Depreciation Using Vintage Asset Prices: An Application of the Box-Cox Power Transformation. *Journal of Econometrics*, April, 81, 367-396. Retrieved from [http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/03044076\(81\)90101-9](http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/03044076(81)90101-9) [in English].
7. Jorgenson, D.W. (1974). The Economic Theory of Replacement and Depreciation. *Econometrics and Economic Theory*. London: Palgrave Macmillan. Retrieved from https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-349-01936-6_10 [in English].
8. Kihel, V.R. (1999). Mathematical methods accepted solutions in an effective education. Kiev: IEUGP. [in Ukraine].
9. Khomyn, P. Ia & Pyrih, I.M. (2007). Depreciation: economic content and methods of reflection. *Finance of Ukraine*, 6, 22-30. [in Ukraine].
10. Levchenko, N.M. & Vorobiova, I.O. (2014). Depreciation policy as a component of enterprise strategy. *Innovative economy*, 4, 102-107. [in Ukraine].
11. Lyshchenko, O.H. & Pivnenko, V.V. (2015). Optimization of depreciation policy of the enterprise. *Sustainable development of the economy*, 4, 70-75. [in Ukraine].
12. Pedchenko, N.S. & Luhivska, L.A. (2014). Depreciation policy of the enterprise in the context of reforming the tax system. *Science Bulletin of Poltava University of Economics and Trade*, 6 (68), 74-84. [in Ukraine].
13. Shvets, N.V. (2016). Depreciation policy of the enterprise: problematic issues. *Bulletin of the Volodymyr Dahl East Ukrainian National University*, 6, 199-202. [in Ukraine].
14. Surriley, E. (1971). An Optimum Switching from Double-Declining Balance to Sum of the Year Digits Depreciation. *Accounting Review*, 46 (1971), 574-582. [in English].
15. Syisoev, A.V. (2006). Depreciation policy as a factor of investment development of the economy. *Problems of forecasting*, 1, 61-70. [in Ukraine].
16. Trachova, D. (2016). Role of state protectionism in depreciation policy formation. *Baltic Journal of Economic Studies*, 3(5), 351-356. [in English].
17. Vittih, V.A. (2003). Multiagent interaction models for building networks of needs and opportunities in open systems. *Automation and telemechanics*, 1, 177-185. [in English].

